

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่เผชิญกับความท้าทาย
การเปลี่ยนแปลงสู่ยุคดิจิทัล
Digital Leadership of School Administrators Facing Challenges
in the Transition to the Digital Age

นาวิน แกละสมุทร¹ และ กนกรัตน์ จิรส์จจานุกูล²

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี^{1,2}

Nawin Klaesamut¹ and Kanokrat Chirasatchanukool²

Phetchaburi Rajabhat University^{1,2}

Corresponding Author, Email: Mahamax52@gmail.com

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหาร การศึกษายุคดิจิทัล เนื่องจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอน และการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ในการศึกษาได้วิเคราะห์บทบาทและ ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัลที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กรในยุคดิจิทัล โดยอ้างอิงจากแนวคิดของ นักวิชาการหลายท่านที่เน้นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในด้านต่างๆ เช่น การสร้างวิสัยทัศน์ดิจิทัล การส่งเสริม การเรียนรู้ดิจิทัล และการสร้างวัฒนธรรมการใช้เทคโนโลยีในองค์กร การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัลที่ชัดเจนช่วยให้ ผู้บริหารสามารถกำหนดทิศทางและแนวทางการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาโรงเรียนและบุคลากรให้สามารถ ปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความท้าทายที่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญ เช่น การขาดแคลนทรัพยากรและงบประมาณ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลง จากบุคลากร และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ทั้งนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการสื่อสารและ การจัดการความเสี่ยงทางไซเบอร์เพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรได้อย่างปลอดภัยและมี ประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำดิจิทัล; ผู้บริหารสถานศึกษา; วิสัยทัศน์ดิจิทัล

* ได้รับบทความ: 20 มีนาคม 2568; แก้ไขบทความ: 21 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 30 มิถุนายน 2568

Abstract

The digital leadership of school administrators is a key factor that influences the success of educational management in the digital age. This is because digital technology plays a crucial role in developing systems for teaching, learning, and school management. Administrators with digital leadership can utilize technology to enhance management efficiency and improve the quality of education in schools. This study analyzes the role and significance of digital leadership in the development of organizations in the digital era, based on the concepts of various scholars who emphasize the application of technology in different areas, such as creating a digital vision, promoting digital learning, and fostering a culture of technology use within organizations. A clear digital vision enables administrators to set directions and strategies for using technology to develop schools and staff, helping them adapt effectively to changes in the digital era. Additionally, the study addresses the challenges that school administrators face, such as the lack of resources and budget, resistance to change from staff, and data security concerns. Administrators need to have skills in communication and cyber risk management to ensure the safe and effective use of technology in organizations.

Keywords: Digital Leadership; School Administrators; Digital Vision

บทนำ

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีบทบาทสำคัญในทุกวงการ การศึกษาจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้สอดคล้องกับยุคสมัย ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงนี้ให้เกิดขึ้นจริง โดยการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการและการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21

ภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมและกระบวนการของบุคคลที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำและผู้ตาม ซึ่งสามารถจูงใจให้บุคคลยอมรับและร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ขององค์กรที่ตั้งไว้ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ภาวะผู้นำจึงเป็นสภาพหรือการแสดงออกของบุคคล ที่เป็นผู้นำที่มีพื้นฐานความคิดเพื่อบรรลุความสำเร็จด้วยคนอื่นและฐานความคิดเพื่อการเปลี่ยนแปลง และเพื่ออนาคตที่ดีกว่าหรืออาจกล่าวได้ว่าภาวะผู้นำ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ในการจูงใจบุคคลอื่นให้กระทำตามเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายขององค์กรและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคดิจิทัลซึ่งถือเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนผ่าน ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมาก

ภาวะผู้นำจึงมี การเปลี่ยนแปลงแนวคิดและรูปแบบมาอย่างต่อเนื่องตามสภาพแห่งการเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัย (วิโรจน์ สารัตนะ, 2557 : 90) ซึ่งหนึ่งในภาวะผู้นำที่ได้รับความสนใจ ตรงต่อความต้องการ และเหมาะสมกับโลกในยุคดิจิทัลซึ่งถือเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนผ่านที่ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลต่อการพัฒนาองค์กรเป็นอย่างมาก นั่นคือ ภาวะผู้นำดิจิทัล (ดาวรรุวรรณ ถวิลการ, 2564 : 75)

ภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่แสดงออกถึงการมีความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารองค์การ มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุน 2 ให้บุคลากรนำเทคโนโลยีมาบูรณาการในการสื่อสาร การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการทำงาน ภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการศึกษา ในยุคดิจิทัลมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่หลากหลาย ผู้เรียนจะต้องใฝ่เรียนรู้ เพื่อสร้างองค์ความรู้ให้ตนเอง ฝึกฝนการพัฒนาและต่อยอดองค์ความรู้สู่การสร้างสรรค์ผลงาน ผลิตภัณฑ์ หรือนวัตกรรมใหม่ มีความไวเชิงเทคโนโลยีและสามารถประยุกต์ใช้เพื่อสร้างรายได้ ในการดำรงชีวิตหรือการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเข้ามาพัฒนาด้านการศึกษา ขับเคลื่อนการพัฒนาการเรียนรู้และนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ดิจิทัล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติและวัฒนธรรมภายในโรงเรียน มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารจัดการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนและบุคลากรให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายขององค์การ (Sheninger, 2019)

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร หรือสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงก็จะได้เปรียบในการแข่งขันอันจะนำไปสู่ การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน (จินทนา แสนสุข, 2559) สู่ในปัจจุบันเทคโนโลยีไม่เพียงแต่มีบทบาทต่อการดำเนินชีวิต แต่ยังมีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนรู้ต่อผู้เรียนในสถานศึกษาแบบองค์รวม ไม่ว่าจะเป็นสมาร์ตโฟน (Smartphone) แท็บเล็ต (Tablet) คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook) เมื่อนำอุปกรณ์เหล่านี้เชื่อมต่อ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่มีขีดจำกัดทั้งด้านเวลา สถานที่และปริมาณของ ความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้จากทั่วทุกมุมโลก ซึ่งวิวัฒนาการของเทคโนโลยีเหล่านี้ทำให้เกิด การเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ต่อผู้เรียน ดังนั้นผู้นำสถานศึกษามีความจำเป็นจะต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมต่อทิศทางของยุคสมัยและจะต้องมีความเข้าใจบริบท ของสถานศึกษาเป็นอย่างดี และเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างยั่งยืน ผู้บริหารจะต้องทำการ วิเคราะห์สถานศึกษาทั้งระบบเพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่สถานศึกษากำลังเผชิญอยู่ และนำไปวางแผน เพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาให้สถานศึกษาเกิดความก้าวหน้าและสอดคล้องต่อทิศทางการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย (กัญญา แซ่มซ้อย, 2561 : 41)

ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค.ศ. ที่ ศธ 0206.7/ว4 ลงวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2563 โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่องค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้กำหนดแนวทางเพื่อให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล และสนับสนุนการขับเคลื่อนประเทศไทยให้ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาซึ่งเป็นผู้นำขององค์กรในยุคดิจิทัลนี้ จึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการนำองค์กรโดยใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมเพื่อเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนผลลัพธ์ของสถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

จากความเป็นและความสำคัญดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่เผชิญกับความท้าทายด้านการเปลี่ยนแปลงดิจิทัล โดยนำผลการศึกษาไปสังเคราะห์ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุก ๆ มิติ และเพื่อให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูล ไปสู่การปฏิบัติและเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายในสถานศึกษาหรือหน่วยงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อหน่วยงานต่อไป

ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล

ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าแนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลโดยนำมาสรุปได้ ดังนี้

ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัล ชูชาติ พุทธลา (2561 : 7) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางดิจิทัล (Digital Leadership) หมายถึง การที่ผู้บริหารโรงเรียนมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และการจัดการในโรงเรียน โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง นำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในโรงเรียน ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูและ ผู้เรียน มีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรอบรู้ และรู้เท่าทันสื่อ และเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562 : 135) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลในบริบทของการบริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมครูและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องนำเทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับสภาพบริบท และความต้องการของผู้เรียน

ซูตริตัน กาญจนธงชัย (2562 : 15) กล่าวว่าภาวะผู้นำดิจิทัล หมายถึง การแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษา โดยสังเกตได้จากพฤติกรรมการมีความสามารถในการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่น และจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามและทำงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ความรู้ ความสามารถในด้านดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานในองค์กร โดยการกำหนดภาพอนาคตในองค์กรอย่างชัดเจน ด้วยการสนับสนุนร่วมมือของบุคลากร มีการนำดิจิทัลเข้าไปใช้ ในการทำงาน สนับสนุนทรัพยากรดิจิทัล และส่งเสริมให้บุคลากรร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีการสื่อสารด้วยวิธีการดิจิทัลรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลระหว่างองค์กรอย่างสร้างสรรค์ และมีจริยธรรมเพื่อการ พัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรได้อย่างเหมาะสม

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีบทบาทเป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ครอบครัว กลุ่ม หรือชุมชนภายในบริบทของสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งนำมาใช้ในการวิเคราะห์บุคคล ครอบครัว กลุ่มหรือชุมชน เนื่องจากว่ามนุษย์ในสังคมมีการปฏิสัมพันธ์ การกำหนดบทบาทจึงเปรียบเสมือนการจัดระเบียบของบุคคลและสังคมที่จะปฏิบัติต่อกัน

ความหมายของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ความสำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล Tiger (2020) ปัจจุบันเทคโนโลยีส่งผลต่อการแข่งขันของธุรกิจกันมากขึ้น ต้องยอมรับว่า องค์กรที่สามารถปรับตัวให้รอดอยู่ได้ในยุคดิจิทัลผู้นำต้องมี ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลซึ่งจากผลกระทบ จากการเปลี่ยนแปลงจาก Digital Transformation ที่ส่งผลกับองค์กรต่าง ๆ ไม่มากนักน้อย ผู้นำมีความสำคัญในการนำพาองค์กรให้สามารถแข่งขันได้อย่างไร้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ โดยผู้นำจำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งเป็นผู้นำที่มีทักษะและแนวคิดจะนำพา และเอื้ออำนวยให้บุคคลหรือองค์กรให้สามารถอยู่รอดในยุคดิจิทัลได้ มีความสามารถในการปรับตัว 20 และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อนำพาองค์กรให้ประสบผลสำเร็จและเป็นไปในทิศทาง ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ร่วมกัน

ฉัตรนวิตร ปะโคทั่ง (2561 : 89) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 สู่ยุคดิจิทัลอย่างสมบูรณ์แบบ ทำให้การจัดการโรงเรียนมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีมาใช้ ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งในด้านลักษณะของความรู้ บทบาทของผู้เรียนและบทบาทของผู้สอน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้ความสามารถในการเข้าใจบริบทที่เปลี่ยนแปลงนี้อย่างลึกซึ้ง และบูรณาการเทคโนโลยีมาใช้ในห้องเรียนและโรงเรียนให้เหมาะสม โดยการนำเทคโนโลยี มาสู่โรงเรียน ยุคดิจิทัลนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องอาศัยภาวะผู้นำทางดิจิทัล ที่ต้องสร้างการยอมรับทางเทคโนโลยี

ดิจิทัล นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลงให้ครูและบุคลากร ในโรงเรียนให้เห็นความสำคัญ ยอมรับและนำไปบูรณาการกับความรู้ในศาสตร์การสอน ความรู้ ในเนื้อหาวิชาเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีความเป็นครูมืออาชีพและกลายเป็น วัฒนธรรมองค์กรไปในที่สุด และนอกจากนี้การใช้หลักการสื่อสาร ในกระบวนการของภาวะผู้นำ การบริหารการศึกษาในยุคดิจิทัล สามารถใช้สื่อทางระบบอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้ในการสื่อสาร ในการบริหารการศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและมีบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษา เช่น ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรในชุมชน ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยี และระบบสื่อสารต่าง ๆ เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการศึกษาแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในการสื่อสาร ของระบบสารสนเทศยุคดิจิทัล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ดาวรรณ ถวิลการ (2564 : 137) กล่าวว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลมีความสำคัญ ต่อการบริหารจัดการ สถานศึกษาในยุคดิจิทัลเนื่องจากเป็นกระบวนการหรือพฤติกรรมของผู้บริหาร ที่มีความตระหนักถึง ความรู้ (Understand) ประเมิน (Evaluate) การจัดการ (Manage) และใช้ (Use) สารสนเทศอย่างมี วิจารณญาณ มีความสามารถประเมินและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร จะต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลง ที่ก้าวล้ำทางดิจิทัล

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของสถานศึกษา เนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ในปัจจุบันได้เข้ามามีผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล ที่เป็นปัจจัยเอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องอาศัยภาวะผู้นำและความสามารถทางดิจิทัลในการเข้าใจบริบทที่เปลี่ยนแปลงนี้อย่างลึกซึ้ง และบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในห้องเรียนและโรงเรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล

นักวิชาการได้ให้ความหมายขององค์ประกอบของการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ไว้ดังนี้

สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562 : 120) International Society for Technology in Education (ISTE) หรือสมาคมเทคโนโลยี การศึกษานานาชาติ เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรซึ่งมีจุดประสงค์ของการก่อตั้งคือ การนำพาและให้บริการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการแก่นักการศึกษาที่สนใจในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นหน่วยงาน ผู้มีหน้าที่กำหนดกฎ กติกา มารยาท และเกณฑ์การชี้วัดมาตรฐานด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่โดย ISTE ได้มีการกำหนด “มาตรฐานกลาง” ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา หรือที่รู้จักกัน ภายใต้อชื้อ ISTE STANDARDS หรือ “มาตรฐานเทคโนโลยีการศึกษาของ ISTE” สำหรับในส่วน ของผู้บริหาร ISTE

ได้กำหนดมาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาว่า ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้
1. การมีวิสัยทัศน์ 2. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกยุคดิจิทัล 3. การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4. การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ 5. การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล Kebyemera (2014, อ้างอิงมาจาก ชุตริรัตน์ กาญจนธนะชัย, 2562) ได้กล่าวถึงผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ดิจิทัลจะต้องมี ดังนี้ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ (Formulate) 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ (Articulating) 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ (Implementing) 4) เป็นแบบอย่างที่ดี (Role Model) 5) ทำงานเป็นทีม (Teamwork)

จุฬาลักษณ์ อังษรณรงค์ (2561 : 181) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบ ของการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ 2) การพัฒนาการเรียนรู้ดิจิทัล 3) ความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ 4) การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และ 5) ความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบของผู้นำเชิงเทคโนโลยีด้านความเป็นผู้นำการมีวิสัยทัศน์ คือ ผู้บริหารที่เห็นความสำคัญของบทบาทการใช้เทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนอนาคตของสถานศึกษา และได้ถ่ายทอดวิสัยทัศน์นี้ลงสู่บุคลากรทุกฝ่าย ส่งเสริมให้ บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ และพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคลากร

บทบาทภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล

อารีย์ น้ำใจดี และพิชญภา ยืนยาว (2562 : 1644-1649) ผู้บริหารยุคใหม่มีการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้ ผู้บริหารระดับสูงในองค์กรต่าง ๆ มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อให้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ดังนี้

1. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วยในการตัดสินใจ การตัดสินใจ ที่รวดเร็วและไม่ผิดพลาด จำเป็นต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน ไม่ล้าสมัย มีจำนวนมาก เพียงพอ และสามารถนำมาใช้ได้ง่ายและรวดเร็ว ระบบสารสนเทศที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการตัดสินใจ ได้แก่

1.1 ระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร (executive systems) หรือ ระบบสนับสนุน ผู้บริหาร (executive support systems) เป็นระบบที่ออกแบบและพัฒนาขึ้นมาเพื่อจัดเตรียม สารสนเทศที่เหมาะสมในการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง ช่วยให้ผู้บริหารสามารถทำความเข้าใจ ปัญหาอย่างชัดเจนและสามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (decision support) เป็นระบบที่ออกแบบ และพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหารระดับกลาง ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจของผู้บริหารโดยประมวลผลและนำเสนอข้อมูลที่สำคัญ ต่อการตัดสินใจ ตลอดจนประเมินทางเลือกที่เหมาะสมภายใต้ข้อจำกัดของแต่ละสถานการณ์เพื่อให้ ผู้บริหารใช้สติปัญญา เหตุผล ประสบการณ์และความคิดสร้างสรรค์ของตน วิเคราะห์และเปรียบเทียบทางเลือกให้สอดคล้องกับปัญหาหรือสถานการณ์นั้น ๆ

2. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารงานทางไกล มีการนำสื่อหลาย ๆ อย่าง มาใช้ติดต่อสื่อสารและการบริหารงานทางไกล เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันได้ประชุมร่วมกันโดยใช้การประชุมทางไกล (teleconference) เป็นต้น

3. การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารงานธุรการ การบริหารงาน บุคลากร การเงิน พัสดุ ครุภัณฑ์ การบริหารงานอาคารสถานที่ และการบริหารงานชุมชน

4. การสร้างเครือข่ายข้อมูล (network) ด้วยระบบสารสนเทศ เครือข่ายนี้จะช่วยพัฒนา คุณภาพการศึกษาไทยอย่างมาก เช่น เครือข่ายคอมพิวเตอร์โรงเรียนมัธยม (school net) โดยศูนย์ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์คอมพิวเตอร์แห่งชาติ ได้นำแนวพระราชดำริมาดำเนินการร่วมกับหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา

5. การนำนวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ให้เป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้เทคโนโลยีเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้การบริหารจัดการเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว ทำให้การบริหารจัดการเป็นง่ายขึ้น แต่ไม่ว่าสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเหล่านี้ จะดีเพียงใดหากผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาไม่เข้าใจในประโยชน์ ไม่เคยใช้ไม่ชินกับ เทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้ ก็จะทำให้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีไม่ถูกเผยแพร่ในสถานศึกษา ไม่สามารถ นำมาวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม

ความท้าทายจากพลวัตของเทคโนโลยีดิจิทัล

1. เกิดความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี แบบก้าวกระโดด ได้แก่ เทคโนโลยีอุปกรณ์เคลื่อนที่เพื่อการ เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตแบบทุกที่ทุกเวลา เทคโนโลยีการประมวลผลแบบคลาวด์ (cloud computing) เทคโนโลยีการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (big data analytics) เทคโนโลยีการเชื่อมต่อของสรรพสิ่ง (internet of things) เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ (3D printing) และเทคโนโลยีความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (cyber security) โดยมีเทคโนโลยีอื่น เช่น robotics เป็นเรื่องสำคัญในอนาคตระยะยาว

2. เกิดการหลอมรวมระหว่าง กิจกรรมทางเศรษฐกิจสังคมของโลกออนไลน์และออฟไลน์ (convergence of online and offline activities) โดยที่เทคโนโลยีใหม่หรือการใช้ เทคโนโลยีเดิมในรูปแบบใหม่ ทำให้เส้นแบ่ง ระหว่างระบบเศรษฐกิจสังคมของโลกเสมือนและโลกทางกายภาพเกือบจะเลือนหายไป โดยจะถูกย้ายมาอยู่บนระบบออนไลน์มากขึ้น เช่น การสื่อสาร การซื้อขายสินค้า การทำธุรกรรมทางการเงิน การเรียนรู้ การดูแลสุขภาพ การบริการของภาครัฐ ฯลฯ

3. เกิดแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้เกิดการผลิตมากขึ้น (consumption to production) โดยในอดีตที่ผ่านมาสังคมในระดับประชาชนยังใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารการเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารหรือกิจกรรมสาธารณะบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ แต่ในยุคปัจจุบันนั้นจะเป็นโลกที่ประชาชนและผู้บริโภค กลายมาเป็นผู้ผลิต โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อทำให้เกิดผลผลิตและรายได้มากขึ้น

4. เกิดการแข่งขันที่อยู่บนพื้นฐานของนวัตกรรมสินค้าและบริการ (innovation economy) โดยในโลกยุคดิจิทัลนี้ การแข่งขัน ในเชิงราคาจะเป็นเรื่องในอดีต เช่น สินค้าและบริการกันทางออนไลน์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการเดิมของตนหรือสร้างสินค้าและบริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนอง ความต้องการของตลาด

5. เกิดการใช้ระบบอัจฉริยะ (smart everything) เช่น การใช้ชีวิตประจำวัน การเดินทาง การดูแลสุขภาพ การใช้พลังงาน รวมไปถึงระดับอุตสาหกรรม เช่น การเกษตร การผลิต สินค้าในโรงงาน หรือแม้กระทั่งเรื่องการเฝ้าระวัง ภัยพิบัติ การดูแลสิ่งแวดล้อม

6. เกิดข้อมูลทั้งจากผู้ใช้งานและจากอุปกรณ์เซ็นเซอร์จำนวนมหาศาล โลกดิจิทัลจึงเป็นโลก ของการแข่งขันด้วยข้อมูล ซึ่งศักยภาพในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่จะเป็นเรื่องจำเป็น และเป็นพื้นฐานสำหรับทุกหน่วยงานและองค์กร นอกจากนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลมีความสำคัญมากทั้งในเชิงธุรกิจ และการคุ้มครองในยุคของ big data

7. เกิดความเสี่ยงด้านความปลอดภัยไซเบอร์ตามมาอีกหลายรูปแบบ เช่น การก่อกวน การเข้าถึง ข้อมูลและระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต การจารกรรมข้อมูลบนระบบคอมพิวเตอร์หรือแม้แต่การโจมตี โครงสร้างพื้นฐานโดยที่ภัยไซเบอร์เหล่านี้ล้วนแล้วแต่พัฒนา อย่างรวดเร็วตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และบ่อยครั้งยังเป็นเรื่องที่ทำจากนอกประเทศ ทำให้การป้องกันหรือติดตามจับกุมการกระทำผิด เป็นเรื่อง ที่ยากและสลับซับซ้อนมากขึ้นอีกด้วย

8. เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในเรื่องของโครงสร้างกำลังคนทั้งในเชิงลบและเชิงบวก งานหลาย ประเภทโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการเริ่มถูกทดแทนด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ขณะเดียวกันก็จะมีงานรูปแบบใหม่ที่ต้องใช้ความรู้และทักษะสูง เกิดขึ้น เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านข้อมูล ผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านโซเชียลเน็ตเวิร์ค ฯลฯ นอกจากนี้ยังมี งานบางประเภทที่อาจต้องเปลี่ยนบทบาท เช่น ครูกลายเป็นผู้อำนวยการสอน

ความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษา

เทคโนโลยีดิจิทัลที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและไม่หยุดยั้ง ส่งผลกระทบต่ออย่างมากต่อวิถีชีวิต รวมถึงระบบเศรษฐกิจและสังคม ความสามารถในการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล จึงเป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ เพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล รวมถึงทางด้านการศึกษาย่อมได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน จากการศึกษาสามารถนำมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในองค์กรจึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อเผชิญกับความท้าทายหลายประการซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ดังนี้

1. การขาดแคลนทรัพยากรและงบประมาณการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมักต้องการทรัพยากรทั้งด้านการเงินและการฝึกอบรมบุคลากร ซึ่งบางสถานศึกษาอาจประสบปัญหาด้านงบประมาณในการจัดหาทรัพยากรที่เพียงพอ

2. การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรบางครั้งบุคลากรในองค์กรอาจมีความกังวลหรือไม่มั่นใจในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ จึงทำให้เกิดการต่อต้านหรือไม่เต็มใจที่จะปรับตัว ผู้นำดิจิทัลจึงต้องมีความสามารถในการสื่อสารและสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรยอมรับการเปลี่ยนแปลง

3. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในยุคดิจิทัล การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลเป็นสิ่งที่สำคัญ โดยเฉพาะข้อมูลของนักเรียนและบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารต้องมีความรู้ด้านการจัดการความเสี่ยงทางไซเบอร์เพื่อปกป้องข้อมูลที่สำคัญขององค์กร

4. การพัฒนาทักษะของผู้บริหารเองการเป็นผู้นำดิจิทัลต้องการการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ อยู่เสมอ ผู้บริหารจึงต้องมีทัศนคติที่เปิดกว้างและพร้อมเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการในยุคดิจิทัล

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

จากการศึกษาสามารถพิจารณาได้ตามหลักการและความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของยุคดิจิทัล ดังนี้

1. การเสริมสร้างวิสัยทัศน์ด้านดิจิทัล ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ควรกำหนดแนวทางและเป้าหมายให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดและเข้าใจถึงบทบาทของเทคโนโลยีในการยกระดับการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้เป็นการพัฒนาองค์กรในระยะยาว

2. การเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เปิดรับการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรมดิจิทัล ส่งเสริมให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีและเห็นคุณค่าของการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน

3. การพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ข้อมูลดิจิทัล ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะดิจิทัลและการจัดการข้อมูลที่สำคัญ เช่น การใช้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ (Decision Support Systems) และระบบการจัดการสารสนเทศที่ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจอย่างแม่นยำและทันเวลา นอกจากนี้ ควรมีการอบรมบุคลากรในด้านการใช้เทคโนโลยีและสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการปรับตัวในยุคดิจิทัลโดยจัดหาการฝึกอบรมที่เหมาะสมให้กับครูและบุคลากรในองค์กรเพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

4. การพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการในยุคดิจิทัลการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานทางไกลหรือประชุมออนไลน์ (teleconference) เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารควรวางแผนและจัดการการสื่อสารให้มีความคล่องตัว โดยใช้แพลตฟอร์มและเครื่องมือที่เหมาะสมกับการทำงานร่วมกันทั้งภายในและภายนอกองค์กร

5. การจัดการความเสี่ยงและความปลอดภัยทางไซเบอร์ ผู้บริหารต้องตระหนักถึงความเสี่ยงด้านไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นกับข้อมูลนักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษา ควรพัฒนานโยบายและมาตรการป้องกันที่เหมาะสม รวมถึงฝึกอบรมบุคลากรให้มีความรู้ในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลและการใช้งานเทคโนโลยีอย่างปลอดภัยเพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรมีความเชื่อมั่นในการใช้เทคโนโลยี

สรุป

ในยุคที่เทคโนโลยีดิจิทัลมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาจึงกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะต้องมีทักษะและความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับองค์กรให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล เนื่องจากโลกปัจจุบันเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงจากการปฏิวัติเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา โดยต้องมีทักษะในด้านการสร้างวิสัยทัศน์ดิจิทัล ส่งเสริมการเรียนรู้ดิจิทัล และ

สร้างวัฒนธรรมที่เปิดกว้างสำหรับนวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรมีความพร้อมที่จะปรับตัวสู่ยุคดิจิทัลอย่างเหมาะสม

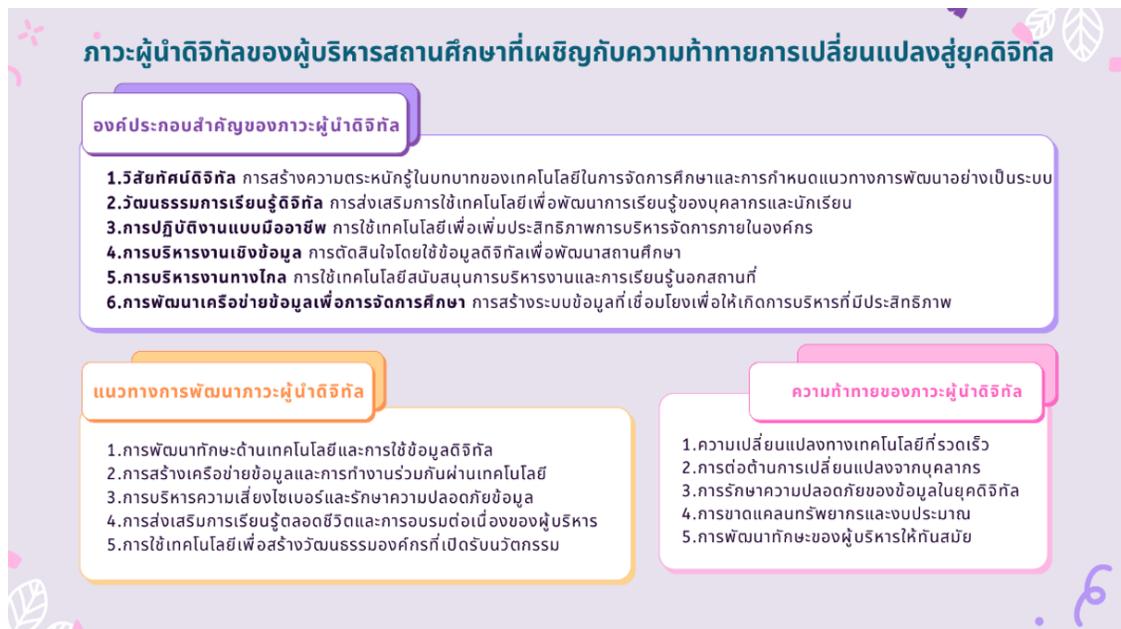
องค์ประกอบของวิสัยทัศน์ดิจิทัล รวมถึงการสร้างวัฒนธรรมตระหนักรู้ในบทบาทของเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบดิจิทัล การปฏิบัติงานอย่างเป็นมืออาชีพ การพัฒนาระบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ตลอดจนการสร้างความรู้ด้านความเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการตัดสินใจเชิงข้อมูล การบริหารงานทางไกล และการพัฒนาเครือข่ายข้อมูลเพื่อการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ

ทว่าผู้บริหารยังต้องเผชิญกับความท้าทายที่มาจากพลวัตของเทคโนโลยี เช่น ความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากบุคลากร การรักษาความปลอดภัยของข้อมูลในยุคดิจิทัล และการพัฒนาทักษะของผู้บริหารเองในการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการวางแผนกลยุทธ์และการพัฒนาทักษะดิจิทัลที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีและการใช้ข้อมูลดิจิทัล การสร้างเครือข่ายข้อมูล และการจัดการความเสี่ยงไซเบอร์ รวมถึงการเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมในรูปแบบที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสร้างคุณภาพการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายที่ผู้บริหารต้องเผชิญในการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลประกอบด้วย การขาดแคลนทรัพยากร งบประมาณ การต่อต้านการเปลี่ยนแปลงจากบุคลากร และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล ดังนั้น การพัฒนาทักษะของผู้บริหารเองเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความท้าทายเหล่านี้และนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา แสนสุข. (2559). ภาวะผู้นำ Leadership. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: บริษัททริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- จิจิณฉัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. อุบลราชธานี: สำนักพิมพ์ศิริธรรมออฟเซ็ท.
- จุฬาลักษณ์ อังษรณรงค์. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาสหวิทยาเขตหนองหาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี (ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย.
- ชุตีรัตน์ กาญจนธนะชัย. (2562). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (คุณวุฒิพนธ์ปริญญาคุณวุฒิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

- ชูชาติ พุทธลา. (2561). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดาวรรุวรรณ ถวิลการ. (2564). ภาวะผู้นำดิจิทัล. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศูนย์บริหารจัดการความเสี่ยง มหาวิทยาลัยมหิดล. (2562). ความท้าทายจากพลวัตของเทคโนโลยี. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2567, จาก https://op.mahidol.ac.th/rm/wp-content/uploads/2019/04/Info-Challenges-from-the-dynamics-of-digital-technology_Apr.pdf
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). กรอบแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2567, จาก https://circular.otepc.go.th/v1_t_circular_book_view.php?editid1=443
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีย์ น้ำใจดี, & พิษญาภา ยืนยาว. (2562). ผู้นำกับการบริหารการศึกษายุคดิจิทัล. วารสารงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 11 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 11-12 กรกฎาคม 2562. จังหวัดนครปฐม.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2557). ภาวะผู้นำ: ทฤษฎีและน่านาที่สนะร่วมสมัยปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.